

Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı Misyon İfadelerinin Kimlik Bağlamında İncelenmesi

Analysis of the Mission Statements of Educational Administration Departments in Terms of Identity

Mehmet Küçükçene¹ , Murat Özdemir²

¹Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Kırıkkale

²Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara

Özet

Çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerde eğitim bilimleri bölümlerinde yer alan Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyon ifadelerinin kimlik bağlamında incelenmesidir. Nitel bir yaklaşımın benimsendiği çalışma, durum çalışması deseni ile tasarlanmıştır. Verilerin toplanmasında, doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda Türkiye'de 78 üniversitede bulunan Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı web sayfaları incelenmiş ve 48 anabilim dalı misyon ifadesine ulaşılmıştır. Ulaşılan misyon ifadelerinin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Misyon ifadeleri *eğitim-öğretim*, *bilimsel araştırma* ve *topluma hizmet* olmak üzere üç ana tema altında sınıflandırılmıştır. Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının en çok vurgulanan misyonu, eğitim-öğretim teması altında yer alan *"eğitilmelerin mesleki gelişimini destekleme"* olarak ön plana çıkmaktadır. Bilimsel araştırma teması altında en sık tekrar edilen misyon *"alandaki bilgi üretme ve yayma"* iken topluma hizmet temasında *"toplumun eğitim ihtiyacına yönelik bilgi üretme"* en başta yer alan misyon olarak görülmektedir. Elde edilen bulgular çerçevesinde Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyonlarının; alanın kimliğini yansıtmaması, güncelliği, uygulamada karşılığı, yükseköğretim ve lisansüstü eğitimin amaçlarına uygunluğu tartışılmıştır. Çalışma sonucunda, Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarında görev yapan yönetici ve öğretim elemanlarına, misyonların hazırlanmasında gerekli özen ve titizliğin benimsenmesi konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Eğitim yönetimi, kimlik, misyon, varlık nedeni, yükseköğretim.

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sisteminden (YBYS) elde edilen güncel verilere göre Türkiye'de 82 üniversitede 109 profesör, 93 doçent, 146 doktor öğretim üyesi, 12 öğretim görevlisi ve 101 araştırma görevlisi olmak üzere 461 akademisyen eğitim yönetimi alanında görev yapmaktadır (Yükseköğretim Kurulu, 2020). Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde görev yapmakta olan bu akademisyenler, alanda bilim-

Abstract

The aim of this study is to examine the mission statements of the Departments of Educational Administration within educational sciences at Turkish universities in terms of identity. The study, which adopts a qualitative approach, was designed as a case study, and the document analysis technique was used for the data collection. In line with the purpose of the study, the web pages of the Departments of Educational Administration in 78 Turkish universities were examined and the mission statements of 48 departments were obtained. These mission statements were then analyzed descriptively. The mission statements were classified under three main themes: *education-training*, *scientific research*, and *community service*. The mission that is emphasized the strongest in by the Educational Administration Departments was *"improving the professional development of educators"* under the education-training theme. While the most frequently repeated mission under the scientific research theme is *"knowledge generation and dissemination in the field"*, *"producing knowledge for the educational needs of the society"* is observed as the primary mission under the theme of serving the society. The Department of Educational Administration missions were discussed in terms of how they reflect the identity of the field, how up-to-date and applicable they are, and to what extent they are suitable for higher education purposes. Based on the findings of the study, administrators and lecturers in Educational Administration Departments are suggested to adopt the due care and meticulousness in the preparation of their departmental missions.

Keywords: Educational administration, higher education, identity, mission, raison d'être.

sel faaliyetler yürütmekte ve lisansüstü programlar çerçevesinde öğrenci yetiştirmektedir. Alanda öğrenim gören öğrenciler de düşünüldüğünde, eğitim yönetimi alanında azımsanamayacak bir çaba ve uğraşın sergilendiği açıktır. Bu noktada, bunca emeğin hangi amaç doğrultusunda harcandığı ve neye hizmet ettiği sorgulanmaya değer görülmektedir. Bu durum, *eğitim yönetimi alanının misyonunu* tartışmaya açık hale getirmektedir.

İletişim / Correspondence:

Arş. Gör. Mehmet Küçükçene
Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Bölümü, Yahşihan, 71450, Kırıkkale
e-posta: mehmetkcene@hotmail.com

Yükseköğretim Dergisi / TÜBA Higher Education Research/Review (TÜBA-HER), 12(3), 424-436. © 2022 TÜBA

Geliş tarihi / Received: Ocak / January 29, 2021; Kabul tarihi / Accepted: Eylül / September 16, 2021

Bu makalenin atfı künyesi / How to cite this article: Küçükçene, M., & Özdemir, M. (2022). Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyon ifadelerinin kimlik bağlamında incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(3), 424-436. doi:10.2399/yod.21.870606

Bu çalışma birinci yazarın "Eğitim Yönetimi Akademisyenlerinin Alanın Kimlik Gelişimine İlişkin Görüşleri" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

ORCID ID: M. Küçükçene 0000-0001-6405-7995; M. Özdemir 0000-0002-1166-6831

Fransızca “mission” kelimesinden gelen misyon kavramı, Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde (2020) “bir kimseye veya bir kurula verilen özel görev” olarak tanımlanmaktadır. Örgütsel açıdan ele alındığında ise misyon, bir örgütün ya da programın hedef kitlesi ile politika ve uygulamalarını ifade etmektedir, bu nedenle misyon aracılığıyla örgütsel kimlik ortaya koyulmaktadır (Emen, Polat ve Küçüksüleymanoğlu, 2019). Bununla birlikte, misyon bir örgütün kimliğini belirleyen unsurlardan; çünkü misyon örgütlerin kuruluş amacını, varlık nedenini, iş felsefesini, değerlerini, diğer örgütlerden ayıran farklı yönlerini belirlemektedir (Önemli, 2010, s. 9). Misyon-vizyon ilişkisi açısından bakıldığında ise misyon, bir kuruluşun uzak gelecekte başarmak için çaba göstermesi gereken temel hedef olmasının yanı sıra ilgili kuruluşun vizyon beyanını nasıl başaracağına dair açık bir ifadedir (David, David ve David, 2014). Ayrıca misyon belirleme, örgütlerin stratejik yönetim süreçlerini sağlıklı olarak sürdürebilmesinde rol oynamaktadır (Muslu, 2014).

Kamu ya da özel, kâr amacı güden ya da gütmeyen, orta ya da büyük ölçekli her kurum için misyon ifadeleri, stratejik yönetimde vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Darbi, 2012). Hatta yasa gereği kamu kurumları, misyon oluşturmakla yükümlüdürler (Çakır, 2016). Misyon ifadeleri, bir örgütün stratejik yönelimini ve varlık nedenini ortaya koymaktadır (Sabuncuoğlu ve Gök, 2008, s. 124). Ayrıca bu ifadeler, bir örgütün varlık nedeninin yanı sıra (Küçüksüleymanoğlu, 2008) sunduğu hizmetlerin amacını ve niteliğini de belirtmektedir (Taiwo, Lawal ve Agwu, 2016).

Örgütler misyon içeriklerini; kurumlar için bir rehber ve yol gösterici, yöneticiler için bir süreç kılavuzu olan stratejik planlarında (Toprakçı, Ölmez Ceylan ve Özözü, 2014) ya da web sayfalarında belirttikleri misyon ifadeleri ile paydaşlarına sunmaktadır. Bir misyon ifadesinde bulunması gereken unsurlar; amaç, strateji, değerler ve davranış standartları olarak ifade edilmektedir (Dinçer, 1998 *akt.* Ramazanoğlu ve Bahçeci, 2006). Etkili bir misyon ifadesi, bir örgütün kendine özgü amacını tanımlar; bununla birlikte faaliyet alanı veya sunduğu hizmet çerçevesinde örgütün nasıl benzersiz olduğunu belirtir. Bu bakımdan, basit ama güçlü terimlerle açıklanan bir misyon, kurumsal amacı beyan eder (Ireland ve Hirc, 1992). Ayrıca, Mullane’ye göre (2002), bir misyon ifadesi paydaşların ihtiyacını karşılama vaadi sunmalıdır.

Üniversite üzerine düşen misyonlar ise üç temelde ele alınmaktadır. Bunlar eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve toplum hizmetleridir (Erdem, 2013). Fakülte ve enstitüler, üniversite çatısı altında bu misyonları yerine getirmesi beklenen yapıdadır. Fakülte ve enstitüler de kendi içinde farklı disiplinlerden oluşan bölüm ve anabilim dalları barındırmaktadır. Ta-

vandan tabana doğru ilerleyen bu yapıda her birimin misyonu ana misyonlara bağlı kalmak şartıyla giderek özelleşmektedir. Böylelikle, her disiplin kendine özgü misyonları doğrultusunda varlığını devam ettirmektedir.

Bilimsel disiplinler içerisinde yer alan bir disiplin de eğitim yönetimidir. Bilimsel bir alan olarak temelleri yirminci yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) atılan eğitim yönetiminin (Özdemir, 2018, s. 77), Türkiye’de yirminci yüzyılın ikinci yarısında üniversitelerde bir disiplin olarak yer almaya başladığı görülmektedir (Balci, 2008). Çeşitli gelişmeler sonucunda 1960’larda Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bölümünün kurulmasından sonra eğitim yönetiminin de bir bilim alanı olarak üniversitelerde varlık kazandığı belirtilmektedir (Balci, 2008; Özdemir, 2018; Şişman ve Turan, 2004).

Eğitim yönetiminin kimliği ontolojik, epistemolojik ve metodolojik açıdan ele alınabilir. Misyon ifadeleri alanın daha çok ontolojik kimliği ile doğrudan ilgilidir. Bir örgütün neden var olduğu ve bir bütün olarak ne yapmak istediği, o örgütün misyonunu belirlemektedir (Kılıç, 2010). Çünkü Buzlu (2011) misyon ifadeleri oluşturulurken dikkat edilmesi gereken soruları; (i) “Biz kimiz?”, (ii) “Ne yapıyoruz?”, (iii) “Kimin için yapıyoruz?”, (iv) “Neden yapıyoruz?”, (v) “Kaynaklar neden bu çaba için ayrılmaktadır” olarak sıralamaktadır (*akt.* Emekli, 2019). Belirtilen sorular eğitim yönetimi alanına yöneltildiğinde, en nihayetinde alanın ontolojik olarak neye hizmet ettiğine işaret etmektedir.

Eğitim yönetimi alanının kimlik gelişimi sürecinde bir özgünlük ve özerklik sorununun olduğu görülmektedir (Özdemir, 2017; Takmak, 2019). Ayrıca alanda, kimlik bunalımından kaynaklı ontolojik, epistemolojik ve metodolojik sorunların bulunduğu ve bu sorunların dikkate alınmadığı belirtilmektedir (Turan, Bektaş, Yalçın ve Armağan, 2016). Kimliğe ilişkin sorunlu alanlardan bazıları alanın disiplinler durumundan, yaygın araştırma konularından, kültürel açıdan uygun olmayan uyarlama çalışmalarından kaynaklanmaktadır (Aydın, Yılmaz ve Altınkurt, 2013). Diğer taraftan, eğitim bilimlerinde ve eğitim yönetimi alanında gerçekleştirilen çalışmalarda, Batılı ülkelerde yapılan araştırmaların taklit edilmesi ya da kopyalanması üzerine dikkat çekilmektedir (Turan, 2014; Yılmaz, 2016). Bunun yanında, alanda hâkim kavramların işletme disiplinine ait olduğu belirtilmektedir (Yılmaz, 2018). Bu tür sorunsal durumlar, alanın neye hizmet ettiği sorusunu gündeme getirmekte ve ontolojik kimliğinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Oysa, Becker ve Trowler (2001) disiplinlerin, tanımlanabilir kimliklere sahip olduğundan bahsetmektedir. Bu çalışmada, Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyon ifadelerinin incelenmesiyle, alanın ontolojik kimliğine ışık tutulması beklenmektedir. Bu

durumun ise eğitim yönetimi alanında araştırma faaliyetlerinde bulunan bilim insanları için alana dair bir farkındalık oluşturması öngörülmektedir.

Misyon kavramına ilişkin ulusal ve uluslararası alanyazın incelendiğinde, çalışmaların daha çok işletme yönetimi alanında ağırlık kazandığı görülmektedir (Ateş, 2016; Chun ve Davies, 2001; Darbi, 2012; Dörtöyl, 2015; Erol ve Kanbur, 2014; Eryılmaz ve Eryılmaz, 2016; Eşi, 2016; Latif ve Muslu, 2015; Önen, 2017; Papulova, 2014; Rajasekar, 2013; Sabuncuoğlu ve Gök, 2008; Tatlı ve Üstün, 2018; Vandijck, Desmidt ve Buelens, 2007). Uluslararası alanyazında misyon kavramına odaklanan çalışmaların, işletmelerin itibar oluşturmasında web sayfalarında yer alan misyon ifadelerinin rolü (Chun ve Davies, 2001); çalışanların misyon ifadeleri üzerindeki farkındalık düzeyi ile çalışan davranışı ve tutumları üzerindeki potansiyel etkileri (Darbi, 2012); işletmelerin misyon ifadelerinin oluşturulmasında örgütsel aksiyolojik öz bağlamının analizi (Eşi, 2016); Slovakya'da çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin misyon geliştirme üzerindeki olumlu eğilimleri (Papulova, 2014); Umman'daki şirketlerin ihtiyaç duyulan bileşenlere cevap verme bağlamında misyon ifadelerinin uygunluğu (Rajasekar, 2013); Flaman sağlık kuruluşlarına ait misyon ifadelerinin yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (Vandijck vd., 2007) gibi konularda misyonu çeşitli boyutlarda ele aldığı görülmektedir.

Ulusal bağlamda işletme odaklı misyon çalışmaları ise Türkiye'de bulunan limanların web sayfalarında yer alan misyon ve vizyon ifadelerini verimliliği (Ateş, 2016); Capital 500 listesinde bulunan işletmelerin misyon ifadelerini pazarlama felsefeleri bağlamında incelenmesi (Dörtöyl, 2015); Türkiye'de büyüklük bakımından ilk 100'de olan şirketlerin misyon ve vizyon ifadeleri doğrultusunda girişimcilik özellikleri (Erol ve Kanbur, 2014); yine Türkiye'deki ilk 100 büyük şirketin misyon ve vizyon ifadelerinin değişim kavramı bağlamında ele alınması (Eryılmaz ve Eryılmaz, 2016); Türkiye'deki en büyük 100 şirketin misyon ve vizyon ifadelerinin, bulunması gereken bileşenlere uygunluğu (Latif ve Muslu, 2015); havayolu sektöründeki işletmelerin misyon ve vizyon ifadelerinin içerik açısından yeterliliğinin analizi (Önen, 2017); Türkiye'de büyüklük açısından ilk 500'de olan şirketlerin misyon ifadelerinin pazar odağı bağlamında incelenmesi (Sabuncuoğlu ve Gök, 2008); Borsa İstanbul (BİST) 100 firmalarına ait misyon ve vizyon ifadelerinde vurgulanan temaları (Tatlı ve Üstün, 2018) gibi çok farklı konu alanlarını içermektedir. İşletme alanyazınında yürütülen misyona ilişkin çalışmaların genel olarak şirketlerin misyon ifadelerinin içerik bakımından uygunluğunu ve yeterliliğini, ifadelerin içeriğindeki unsurları, araştırmacılar tarafından belirlenen temaları içerip içermediği ya da ifadelerin örgüt ya da müşteri üzerindeki etkilerini ele aldığı görülmektedir.

İşletme yönetiminin yanı sıra kamu yönetimi alanında da misyona ilişkin çalışmalar bulunmaktadır (Aytar ve Soylu, 2017; Uğurluoğlu, 2011; Yavuz ve Döven, 2018). Aytar ve Soylu (2007) Türk bankacılık sektöründe yer alan kamu, yerli ve yabancı özel bankaların misyon ve vizyon ifadelerinde, bankaların çok farklı temalarda misyon ve vizyon içeriğine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Uğurluoğlu (2011) kamu ve özel hastanelerin misyon ifadelerini karşılaştırmış; önemli bir fark olmamakla birlikte misyon ifadelerinin olması gereken içerik kapsamını karşılamada yetersiz kaldığı ifade edilmiştir. Kamu Hastane Birliklerinin misyon ifadelerini inceleyen bir çalışmada en çok geçen söz ya da söz öbeklerinin “hasta”, “güvenilir hizmet”, “gelişmiş teknoloji”, “etik ilkeler”, “çevreye duyarlı” ve “çalışan memnuniyeti” olduğu belirtilmektedir (Yavuz ve Döven, 2018).

Eğitim alanında yapılan misyon ifadelerine yönelik çalışmalar incelendiğinde; uluslararası alanyazında eğitim bağlamında, okul ve üniversitelerin misyonlarına yönelik çalışmalar yer almaktadır (Boerema, 2006; Davis, Ruhe, Lee ve Rajadhyaksha, 2007; Dracup, 2014; Sng, 2001; Stemler, Bebell ve Sonnabend, 2011). Kanada'nın Britanya Kolumbiyası eyaletindeki okulların misyon vizyon ifadelerini ele alan çalışmada, ifadeler üzerinden okula ait amaç ve hedefler, okulu farklı kılan inançlar, sunulan hizmetler, ebeveyn katılımı ve çevre yapısı temalarına ulaşılmıştır (Boerema, 2006). Üniversitelerin misyon ifadelerinde yer alan etik içeriklerin üniversite öğrencilerini etkileyip etkilemediğini inceleyen bir çalışma sonucunda, misyon ifadelerinde açıkça etik içerik belirten okulların, öğrencilerin etik yönelimlerini etkilediği ortaya koyulmuştur (Davis vd., 2007). Dracup ise (2014) fakülteedeki uygulamaların, yükseköğretim kurumunun misyonu ve vizyonu üzerine olan etkisi üzerine bir çalışma gerçekleştirmiş; çalışma sonucunda üniversitenin misyon ve vizyonu ile uygulama talepleri arasındaki uyumsuzluğun üstesinden gelebilecek stratejiler sunmuştur. Singapur'daki eğitim misyonunu eleştirel söylem analizi ile inceleyen Sng (2001), üniversitelerin ticari bir organizasyon gibi işlev görmesinin yanı sıra ekonomik ihtiyaçlara ve değişikliklere cevap verme ihtiyacı olarak görüldüğünü ifade etmiştir. ABD'de ülke genelindeki okulların temel amaçlarını karşılaştırmak ve sistematik olarak yansıtmak için bir veri kaynağı olarak okul misyon ifadelerinin faydasını araştıran çalışmada, okul misyonu açıklamalarının okulun amacını yansıtmaya, okulları temel misyonları açısından karşılaştırma ve zaman içinde okulların amacındaki değişiklikleri izleme ile ilgili eğitim araştırmacıları ve yöneticileri için ölçülebilir değerli bir veri kaynağı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Stemler vd., 2011).

Ulusal alanyazında ise Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesindeki kurumların misyon ifadesini inceleyen çalışmaların (Altinkurt ve Yılmaz, 2011; Emen vd., 2019; Özdemir, 2013)

yanında yükseköğretim alanında misyon kavramına odaklanan çalışmalar da bulunmaktadır (Akman, 2019; Arabacı ve Şener, 2014; Emekci, 2019; Özdem, 2011; Özmen, Özmen ve Sakarya, 2013). İlköğretim ve ortaöğretim okulları için misyon, vizyon ve değerler bağlamında yapılan bir çalışmada misyon ifadelerinde daha çok “Atatürk İlke ve İnkılapları’na” vurgu yapıldığı görülmektedir (Altunkurt ve Yılmaz, 2011). Yine aynı bağlamda İmam-Hatip liselerinin incelendiği çalışmada ise “*dini becerilerle donatılmış bireyler yetiştirmek*” başlıca misyon olarak ifade edilmiştir (Emen vd., 2019). Özdemir’in (2013) Türkiye’deki resmi genel liselerin misyon ifadelerini eğitsel amaçlar bağlamında incelediği çalışmasında, okulların genel amacının öncelikle öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimini sağlamak; en az belirtilen amacının ise mesleki gelişimi desteklemek olduğu ortaya koyulmuştur. MEB bünyesindeki kurumların misyon ifadelerine yönelik çalışmaların, daha çok okulların hedeflediği amaçlara yoğunlaştığı görülmektedir.

Yükseköğretim alanında özellikle eğitim fakültelerinin misyonları üzerine nitel bir çalışma yürüten Akman (2019) başlıca misyonu öğretmen yetiştirme olarak ortaya koymakla birlikte fakültelerdeki akademik çalışmaların okullardaki sorunlara gerçekçi çözümler üretmediği sonucuna ulaşmıştır. Türkiye’deki üniversitelerin misyon ifadelerinin tematik olarak incelendiği çalışmada, üniversitelerin daha çok “Eğitim Öğretim Hizmeti” temasına vurgu yapmakla birlikte “Toplumsallık”, “Evrensellik”, “Bilim ve Teknoloji”, “Değerler”, “Faaliyet Alanı” ve “Demokrasi” temalarına yer verdiği ortaya koyulmuştur (Arabacı ve Şener, 2014). Türkiye’deki üniversitelerin misyon ifadelerinin incelendiği bir diğer çalışma ise Emekci (2019) tarafından yürütülmüş ve en sık kullanılan misyon temasının devlet üniversitelerinde “toplumsal işleve dönük”, vakıf üniversitelerinde ise “kaliteli insan gücü yetiştirme” olduğu belirtilmiştir. Yükseköğretim kurumlarının misyon ifadelerini konu edinen bir diğer çalışmada (Özdem, 2011) üniversitelerin “evrensel nitelikte, yeterli ve yetkin bilgiye sahip olmak” misyonuna en çok yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yükseköğretimin misyonundaki değişimi incelemek için 2006 ve 2012 yıllarındaki bazı üniversitelerin stratejik planlarını ele alan çalışmada (Özmen vd., 2013) üniversitelerin, misyon kavramının özünü oluşturan ifadelere çok fazla yer vermediği ifade edilmiştir. Yükseköğretim alanındaki misyon çalışmalarında ise üniversitelerin stratejik planlarında ya da web sayfalarında yer alan misyona ilişkin temalara yoğunlaşıldığı görülmektedir.

Misyon kavramına ilişkin çalışmalar arasında Türkiye’deki üniversitelerin Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyon olgusunu inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran yönü, üniversitelerin eğitim bilimleri çatısı altında yer alan ve bağımsız bir disiplin olarak görülen

Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyon ifadelerine odaklanmadır. Kimlik bağlamında Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyon ifadelerinin incelenmesinin alanyazındaki boşluğu doldurması beklenmektedir. Bu kapsamda, çalışmanın alanın Türkiye’deki ontolojik kimliğine ışık tutması beklenmektedir. Böylelikle, ontolojik kimlik bağlamında alanın varlık amacının ortaya çıkarılması ön görülmektedir. Bu bilgilerin, detaylı ve derin bir anlayışla ortaya konmasının alandaki araştırmacıların faaliyetlerini bir farkındalık ve bilinç çerçevesinde gerçekleştirmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Türkiye’deki üniversitelerde eğitim bilimleri çatısı altında yer alan Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına misyon ifadelerinin alanın ontolojik kimliği bağlamında incelenmesidir. Bu amaç kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Misyon ifadelerinde kullanılan anabilim dalına ilişkin isimlendirmeler nelerdir?
- Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının eğitim-öğretime ilişkin misyonları nelerdir?
- Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının bilimsel araştırmaya ilişkin misyonları nelerdir?
- Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının topluma hizmete ilişkin misyonları nelerdir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, analiz birimleri, veri toplama süreci, geçerlik güvenilirlik ve veri analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Deseni

Çalışmada, Türkiye’deki üniversitelerin Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyon ifadelerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada nitel bir yaklaşım benimsenmiştir. Nitel araştırmada, araştırma problemi kapsamında bir durumun ya da olgunun derin bir anlayışla ele alınması (Creswell, 2005) ve daha önce keşfedilmeyen yönlerin sınırlı bir çerçevede ortaya konulması amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 55).

Nitel araştırmanın amacının, ele alınan sosyal gerçeklik içerisinde gizlenen bilgileri açığa kavuşturmak olduğu (Özdemir, 2010) göz önüne alındığında, araştırma kapsamında misyon ifadeleri üzerinden alanın ontolojik kimliğine dair gizli yönlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu bakımdan, çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, bir duruma ilişkin derinlemesine bilgi vermede kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır (Akar, 2017). Araştırmacıların sınırlandırılmış bir sistem olarak ele alınan bir çalışma birimine odaklandıkları bu nitel bir araştırma yaklaşımında, olayların bir bağlam içerisindeki belirsizliğini irdelemek

amacı ile kullanılmaktadır (Mills ve Gay, 2019, s. 404). Bu çalışmada ise kimlik bağlamında Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının misyonlarını ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Analiz Birimleri

Araştırmanın analiz birimlerini Türkiye'deki üniversitelerde yer alan Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının misyon ifadeleri oluşturmaktadır. Türkiye'de eğitim yönetimine yönelik farklı isimlendirmeler altında 82 anabilim dalı bulunduğu tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında, 78 üniversitede Eğitim Yönetimi olarak isimlendirilen anabilim dallarının web sayfaları incelenmiştir. İnceleme sonucunda, 48 anabilim dalına ait misyon ifadesine ulaşılmışken, 30 anabilim dalı web sayfasında misyon ifadesine rastlanmamıştır.

Veri Toplama Süreci

Analiz birimlerini oluşturan Türkiye'deki Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyon ifadelerinin toplanmasında, doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, ele alınan olgu veya olgulara ilişkin bilgilerin yer aldığı yazılı materyallerin analizini amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 189). Doküman analizi, örgütlere ait resmi yazışma ve yayınları da içermektedir (Patton, 2001). Forster (1995), doküman incelemesinin temel adımlarını; (i) dokümanlara ulaşma, (ii) orijinalliği kontrol etme, (iii) dokümanları anlama, (iv) veriyi analiz etme ve (v) veriyi kullanma olarak belirtmektedir (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 194). Çalışmada da bu adımlar dikkate alınmıştır.

Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı her üniversitede bulunmamaktadır. Anabilim dalı olarak bulunan üniversiteleri tespit edebilmek amacıyla YBYS'ye ait web sayfası (<https://istatistik.yok.gov.tr/>) kullanılmıştır. Sistemde yer alan "Birim İstatistikleri" sekmesinde üniversitelerde yer alan "bölüm istatistikleri" bulunmasına rağmen "anabilim dalı istatistikleri" bulunmamaktadır. Bu nedenle, üniversitelerdeki Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının varlığına ulaşabilmek için "Öğretim Elemanı İstatistikleri" sekmesinden "Anabilim Dalı İsmine Göre Öğretim Elemanı Sayıları" sayfasına gidilmiştir. Böylelikle, anabilim dalında görev yapan öğretim elemanı sayıları üzerinden üniversitelerde Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının varlığına ulaşılmıştır.

Türkiye'de üniversitelerde yer alan eğitim yönetimine yönelik anabilim dallarına ulaşma amacıyla 10.03.2020 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> sitesi aracılığı ile "Öğretim Elemanı İstatistikleri" sekmesinden "Anabilim Dalı İsmine Göre Öğretim Elemanı Sayıları" raporu istenilmiştir. Böylelikle, özde eğitim yönetimine yönelik anabilim dallarına ulaşılmış hedeftenmiştir. Fakat anabilim dalı isimleri üniversitelerde

farklılıklar göstermektedir. YBYS web sayfası üzerinde anabilim dalı taratma kısmına "Eğitim Yönetimi" kelime öbeği girildiğinde 12 farklı anabilim dalının yer aldığı görülmektedir: (i) Askeri Eğitim Yönetimi, (ii) Eğitim Bilimleri Eğitim Yönetimi ve Denetimi, (iii) Eğitim Yönetimi, (iv) Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi, (v) Eğitim Yönetimi Denetimi ve Planlaması, (vi) Eğitim Yönetimi, Planlaması ve Ekonomisi, (vii) Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi, (viii) Eğitim Yönetimi, Teftişi ve Planlaması, (ix) Eğitim Yönetimi ve Denetimi, (x) Eğitim Yönetimi ve Planlaması, (xi) Eğitim Yönetimi ve Teftişi ve (xii) İşletme Yönetimi Eğitim Yönetimi Uzmanlık.

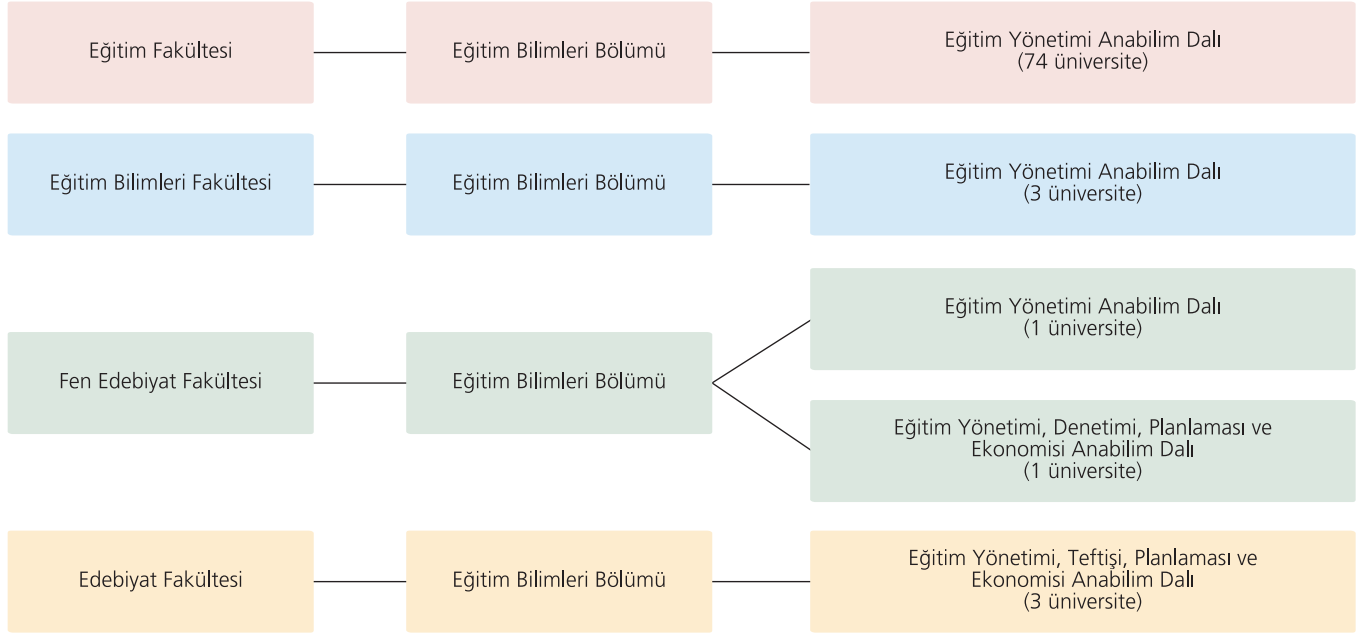
Eğitim yönetimine ilişkin yukarıda farklı isimlerle belirtilen anabilim dallarında taramalar yapıldığında sadece üç anabilim dalında öğretim elemanlarının yer aldığı görülmektedir. Bu anabilim dalları şunlardır:

- Eğitim Yönetimi (EY)
- Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi (EYDPE)
- Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (EYTPE)

Bu anabilim dalları haricinde, yukarıda ismi geçen diğer dokuz anabilim dalında herhangi bir öğretim elemanı istatistiği yer almamaktadır.

EY, EYDPE ve EYTPE anabilim dalı isimlerindeki öğretim elemanı istatistikleri bilgisinden yola çıkarak üniversitelerdeki eğitim yönetimine yönelik anabilim dallarının varlığına ulaşılmıştır. "Eğitim Yönetimi" Anabilim Dalı 78 üniversitenin 74'ünde Eğitim Fakültesi; üçünde Eğitim Bilimleri Fakültesi ve bir üniversitede Fen Edebiyat Fakültesi çatısı altında olmak üzere tümü Eğitim Bilimleri Bölümü altında yer almaktadır. "Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi" Anabilim Dalı yalnız bir üniversitede Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü çatısında yer almaktadır. "Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi" Anabilim Dalı ise üç üniversitede Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü çatısında yer almaktadır. Eğitim yönetimine yönelik bu anabilim dallarının fakülteler içerisindeki yapılanması Şekil 1'de belirtilmiştir.

Toplam 82 üniversitede farklı isimlendirmeler ile eğitime yönelik anabilim dalı bulunmasına rağmen 78 üniversitede yer alan Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyon ifadeleri, analiz birimlerine dahil edilmiştir. Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (EYTPE) ismi altında bir ve Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi (EYDPE) adı altında üç olmak üzere toplam dört üniversitede bulunan anabilim dalı araştırma kapsamı dışında kalmıştır. Çünkü Yükseköğretim

■ Şekil 1. Türkiye’deki üniversitelerde eğitim yönetimine ilişkin anabilim dallarının fakülteler içerisindeki yapılanması.

Kurulunun 2016 yılında yaptığı eğitim fakültelerinin yeni yapılanmasında ilgili anabilim dalının ismi “Eğitim Yönetimi” olarak belirlenmiştir (Yükseköğretim Kurulu, 2016).

Analiz birimlerinin belirlenmesinin ardından belirlenen 78 üniversitedeki Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı için misyon ifadelerini toplama süreci başlamıştır. Misyon ifadeleri anabilim dallarına ait web sayfalarından elde edilmiştir. Bu süreçte, veri kaybını önlemek için üniversitelerin fakülte sayfalarının yanı sıra enstitü sayfaları da kontrol edilmiştir. Çünkü anabilim dalına ilişkin bazı bilgiler lisansüstü programlara ilişkin bilgilerin yer aldığı enstitü sayfalarına da yerleştirilmektedir. Misyon ifadeleri için öncelikle anabilim dalı web sayfalarında “Misyon ve Vizyon” sekmeleri daha sonra ise “Tanıtım” ya da “Hakkında” gibi sekmeler kontrol edilmiştir.

Misyon ifadelerini toplama süreci 12.03.2020 tarihinde başlamış ve 30.03.2020 tarihinde sona ermiştir. Bu kapsamda 46 üniversitede yer alan eğitim yönetimine yönelik anabilim dallarına ait misyon ifadelerine ulaşılmıştır. Diğer 32 anabilim dalında ise misyon ifadesine rastlanmamıştır.

Veri kaybını önlemek amacıyla 30.05.2020 tarihinde misyon ifadelerine ulaşılamayan üniversitelerin siteleri tekrar kontrol edilmiştir. Kontrol sonrası daha önce ulaşılmayan iki üniversitenin misyon ifadelerine ulaşılmıştır. Elde edilen misyon ifadesi üniversite bazında 48’e ulaşmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmada, veri toplama süreci detaylı bir şekilde ortaya konulmuştur. Ayrıca, çalışmanın amacına hizmet eden tüm misyon ifadelerine ulaşılması hedeflenerek veri kaybının önlenmesi amaçlanmıştır. Bulgular verilirken geçerlik ve güvenilirlik adına, elde edilen misyon ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Böylelikle, sonuçların inandırıcılığını artırmak amaçlanmıştır. Nitel çalışmalarda görüşme, gözlem ya da dokümanlar aracılığıyla elde edilen verilerin derinlik odaklı ve ayrıntılı olması, çalışmanın sonuçlarının geçerli ve güvenilir olduğuna ilişkin önemli bir göstergedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 48).

Verilerin kodlanması sürecinde, tutarlık incelemesine başvurulmuştur. Tutarlık, dış denetim bağlamında başka bir gözün araştırma sürecine dahil olması ve süreçte tutarlı davranılıp davranılmadığının incelemesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 306). Çalışma verilerinin kodlanması ve kavramsallaştırılması boyutunda eğitim yönetimi alanında bir uzman görüşüne başvurulmuştur. Bilim uzmanı ile birlikte kodlamaya ilişkin değerlendirme yapılmıştır. Değerlendirme sonucunda, Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen formül [Görüş Birliği “280” / (Görüş Birliği “280” + Görüş Ayrılığı “21”) × 100] kullanılmış ve yaklaşık olarak %93 oranında görüş birliği sağlanmıştır. Kodlama ve kodların kavramsallaştırma sürecinde ortaya çıkan görüş ayrılıklarında, bilim uzmanı ile müzakere edilerek görüş birliğine ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde veriler daha önce belirlenmiş temalar doğrultusunda ele alınmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 239). Temaların belirlemede alanyazın taraması gerçekleştirilmiştir. Yükseköğretimin amaçları 2547 sayılı kanunun 4. maddesinde belirtilmesinin yanı sıra üniversitelerin görevleri; *eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve topluma hizmet* olarak kavramsallaştırılmaktadır (Dinçer, 2006; Erdem, 2013). Çalışmanın verilerini oluşturan misyon ifadeleri, belirlenen bu temalar altında analiz edilmiştir.

Temaların belirlenmesinin ardından misyon ifadelerindeki cümleler analiz edilmiştir. Analiz sürecinde kodlamalar yapılmıştır. Kodlama sürecinde, tutarlık amacı ile bir uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü ile birlikte ortaya çıkan kodlamalar daha sonra belirlenen ana temaların altında alt temalar olarak gruplandırılmıştır. Gruplandırma sırasında alt temalara ilişkin sayılar hesaplanmış ve frekans olarak belirtilmiştir. Bu bağlamda, alt temaların kullanılma sıklığı ortaya konulmuştur. Bununla birlikte, bulgular verilirken geçerlik ve güvenilirlik adına misyon ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Doğrudan alıntılarla ayrıca alt temaların somutlaştırılması amaçlanmıştır. Misyon ifadeleri M1, M2, M3 ... M47, M48 olarak kodlanmıştır.

Bulgular

Bulgular kısmında öncelikle misyon ifadelerinde anabilim dallarının kullandığı isimler ortaya konulmaktadır. Yapılanmada Eğitim Bilimleri Bölümü çatısı altında yer alan Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının misyon ifadelerinde, farklı anabilim dalı isimlerinin kullanıldığı görülmektedir. Sonrasında ise misyon ifadelerinden, anabilim dallarının varlık amaçları; eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve topluma hizmet olmak üzere üç ana tema altında sunulmaktadır.

Anabilim Dalının İsmi Nedir?

Eğitim fakültelerinin yapılanmasında Eğitim Bilimleri Bölümü çatısı altında yer alan anabilim dallarından birisi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalıdır. Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyon ifadelerinde, ilgili anabilim dalı için farklı isimlendirmelerin kullanıldığı belirlenmiştir. Anabilim dalına yönelik kullanılan isimler ■ Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo incelendiğinde, misyon ifadelerinde çoğunlukla Eğitim Yönetimi ($f=19$) isminin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi ($f=13$) sık kullanılan bir isim olarak dikkat çekmektedir. Bunun yanında, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ($f=2$) ve Eğitim Yöne-

■ **Tablo 1.** Misyon ifadelerinde yer alan anabilim dalına ilişkin isimlendirmeler.

Anabilim dalına ilişkin isimlendirmeler	f
Eğitim Yönetimi	19
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	13
Eğitim Yönetimi ve Denetimi	2
Eğitim Yönetimi ve Planlaması	1
Anabilim Dalı İsmi Belirtilmemiş	13
Toplam	48

tim ve Planlaması ($f=1$) da misyon ifadelerinde geçen isimlendirmelerdendir. Anabilim dallarından 12’si ise misyon ifadelerinde herhangi bir isim belirtmemektedir. İsimlendirmelere ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmektedir:

- “Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının amacı, ...” [M29]
- “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalının amacı, ...” [M36]
- “EYTPPE anabilim dalı ...” [M34]; “Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalının amacı, ...” [M40]
- “Eğitim Yönetimi ve Planlaması ... programının amacı ...” M38
- “Anabilim Dalımızda ...” [M18]; “Anabilim Dalımızın amacı, ...” [M39]

Varlık Amacı Nedir?

Üniversiteler çeşitli misyonları yerine getirmesi beklenen kurumlardandır. Bu misyonların yerine getirilmesinde üniversite yapısında yer alan birimler işe koşulmaktadır. Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı da kendi üzerine düşen misyonları yerine getirmeyi amaçlamaktadır. ■ Tablo 2’de Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarında yer alan misyonların ana temalara göre dağılım frekansları gösterilmektedir.

Tablo incelendiğinde Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının daha çok eğitim-öğretim ($f=210$) alanında misyona sahip olduğu belirlenmiştir. Eğitim-öğretimin yanında bilimsel araştırmaya ($f=54$) yönelik misyonların da olduğu görülmektedir.

■ **Tablo 2.** Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının varlık amaçlarına ilişkin ana temalar.

Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyonlarına ilişkin ana temalar	f
Eğitim-öğretim	210
Bilimsel araştırma	54
Topluma hizmet	37
Toplam	301

Bununla birlikte, anabilim dallarının topluma hizmet ($f=37$) misyonları bulunmaktadır. Aşağıda, belirlenen bu ana temalar altındaki alt temalar ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Eğitim-Öğretim

Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyonların çoğunlukla eğitim-öğretime yönelik olduğu görülmektedir. ■ Tablo 3'te yer alan ana temalar incelendiğinde, eğitim-öğretim temasında daha çok eğitimdeki insan kaynağının yetiştirilmesi ve geliştirilmesine odaklanılması dikkat çekmektedir. Bunun yanında, alt temalarda Eğitim Yönetiminin bir bilim dalı ve bir uygulama alanı olarak farklı misyonlara sahip olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca, anabilim dalının, öğretmenlik lisans programlarında yer alan meslek bilgisi derslerinin yürütülmesinde de misyon üstlendiği belirtilen ifadelerinden anlaşılmaktadır.

Eğitim-öğretim alanındaki belirtilen alt temalar, özellikle eğitim sisteminin içinde var olan ya da var olma potansiyeli olan insan kaynağının yetiştirilmesi ve geliştirilmesine vurgu yapmaktadır. Alt temalar arasında eğitimcilerin mesleki gelişimini destekleme ($f=40$) en çok vurgulanan unsurdur. Eğitim yöneticisi yetiştirme ($f=30$), bilim uzmanı yetiştirme ($f=28$), öğretim elemanı yetiştirme ($f=18$), eğitim denetçisi yetiştirme ($f=16$) alt temalarının aynı şekilde insan kaynağının yetiştirilmesi ve geliştirilmesine hizmet ettiği açıktır. Belirtilen alt temalara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmektedir:

- “Okullar, Millî Eğitim Bakanlığı ve diğer kurumlara yönetici, denetçi yetiştirmek, üniversitelerin ilgili bölümlerine öğretim elemanı yetiştirmek, akademik ve hizmet içi eğitim, seminer, kurs vb. aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda çalışan öğretmen, yönetici ve denetçilerin mesleki yeterliklerini yükseltmek, okul yöneticiliği ve eğitim denetçiliği alanında uzman yetiştirmek.” [M7]
- “... eğitim sektörü ile ilgili özel ya da kamu kurumlarında çalışanların mesleki nitelik düzeyini yükseltmek, mesleki yeterliklerini geliştirmek ...” [M30]
- “... eğitimcilerin, eğitim sisteminin her kademesinde yer almalarına yol açacak donanımı kazanmalarına yardımcı olmayı hedefleyen ...” [M2]

Bir bilim dalı olmakla beraber aynı zamanda bir uygulama alanı olarak eğitim yönetiminin çeşitli misyonları ön plana çıkmaktadır. Alt temalarda belirtilen lisansüstü öğrencilerin alana ilişkin bilgi ve beceri düzeyini artırma ($f=21$), alanın disiplinler gelişimini destekleme ($f=20$) ve alandaki gelişmeleri takip etme ($f=6$) eğitim yönetiminin bilim dalı olarak yüklenildiği misyonları göstermektedir. Eğitim politikası üretme ($f=13$) ve eğitim sorunlarına çözüm üretme ($f=8$) ise alanın uygulama boyutundaki misyonları olarak görülmektedir. Bu

■ Tablo 3. Eğitim-öğretim temasına ilişkin varlık amaçları.

Eğitim-öğretim misyonuna ilişkin alt temalar	f
Eğitimcilerin mesleki gelişimini destekleme	40
Eğitim yöneticisi yetiştirme	30
Bilim uzmanı yetiştirme	28
Lisansüstü öğrencilerin alana ilişkin bilgi ve beceri düzeyini artırma	21
Alanın disiplinler gelişimini destekleme	20
Öğretim elemanı yetiştirme	18
Eğitim denetçisi yetiştirme	16
Eğitim politikası üretme	13
Eğitim sorunlarına çözüm üretme	8
Fakülte meslek bilgisi derslerini yürütme	7
Alandaki gelişmeleri takip etme	6
Formasyon (öğretmenlik sertifikası) derslerini yürütme	3
Toplam	210

noktada, belirtilen alt temalara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmektedir:

- “... Eğitim Yönetimi Anabilim Dalındaki lisansüstü (tezli, tezsiz yüksek lisans ve doktora) eğitim programlarını bir yandan uluslararası ölçülerde uyumlu duruma getirmek, diğer yandan ülkemiz gereksinimlerine yanıt vermek üzere kalitesini artırmak ...” [M6]
- “eğitim yönetimi ve denetimi ile eğitim alanındaki çağdaş gelişmeleri izleyecek ve yorumlayacak ... yüksek niteliktedir.” [M22]
- “... ülkenin eğitim politikasını belirleyenlere üretilen araştırmalarla yardımcı olmaktır.” [M21]
- “... eğitimi etkileyen ana sorunlara etkili ve pozitif şekilde çözüm getirmelerine katkıda bulunmak önemli hedeflenmektedir.” [M43]

Son olarak eğitim- öğretim teması altında lisans derslerinin yürütülmesine ilişkin misyonlar göze çarpmaktadır. Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı lisansı olmayan sadece lisansüstü düzeyde öğretim yapan bir disiplindir. Fakat, eğitim yönetimindeki öğretim elemanlarının fakülte meslek bilgisi derslerini ($f=7$) ve formasyon (öğretmenlik sertifikası) derslerini yürütmesi ($f=3$) lisans düzeyinde yer alan misyonlar olarak görülmektedir. Belirtilen alt temalara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmektedir:

- “Fakültemiz öğretmen yetiştirme programlarımızın meslek bilgisi/eğitim bilimleri derslerini planlamakta ve yürütmekte olan ...” [M9]
- “Anabilim Dalı aynı zamanda Eğitim Fakültesindeki öğretmenlik formasyon derslerini ... yürütmektedir.” [M14]

Bilimsel Araştırma

Bilimsel araştırma, üniversitelerin misyonlarından birisidir. Eğitim Yönetimi Anabilim Dalları da misyon ifadeleri içerisinde bilimsel araştırmaya yönelik misyonlar yerleştirmişlerdir. ■ Tablo 4 incelendiğinde, araştırma öncesi bilimsel araştırmaya yönelik bilgi ve becerilerin yanı sıra bilimsel yaklaşım ve etik değerlerin kazandırılmasına yönelik misyonlar dikkat çekmektedir. Süreçte araştırma yapabilmek için ortamların uygun hale getirilmesi ve bilginin üretilmesine ilişkin misyonlar görülmektedir.

Bilimsel bir araştırma sürecini yönetebilmek adına bilimsel araştırma bilgi, beceri ve yaklaşımı kazandırma ($f=17$) ile birlikte etik değerleri benimsetme ($f=7$) Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyon ifadelerinde belirtilmektedir. Özellikle öğretim elemanları için bilimsel faaliyetleri destekleme ($f=5$) ise daha az ifade edilen misyonlar arasındadır. Bilgi, beceri ve tutumun ardından ulusal ve uluslararası düzeyde alanda bilgi (yayın) üretme ve yayma ($f=22$) anabilim dallarının benimsediği en sık bilimsel araştırma misyonu olarak ön plana çıkmaktadır. Çok sık benimsenmemekle birlikte proje üretme ($f=3$) de bilimsel faaliyetler arasında yer bulmaktadır. Belirtilen alt temalara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmektedir:

- “Eğitim yönetimi ve politikası ile alt disiplinlerinde bilimsel bilginin oluşması ve yayılmasına katkıda bulunmak ... Eğitim yönetimi ve politikası ile alt disiplinlerinde bilimsel bilginin oluşması ve yayılmasına katkıda bulunmak...” [M6]
- “... alan yazına bilimsel araştırmalarla katkıda bulunmak ...” [M15]
- “... bilimsel araştırma yapabilme, bilimsel rapor yazabilme becerilerinin ve etîğinin kazandırılması amaçlanmaktadır.” M3
- “ortaya çıkan sorunları bilimsel yaklaşımla ele alarak, araştırma yapma ve çözüm üretme becerileri kazanmış ... eğitim ve okul yöneticileri yetiştirmektedir.” [M4]
- “Öğretim elemanları için özgür ve destekçi bir çalışma ortamı hazırlamak ...” [M33]
- “... öğretim elemanları, öğrencileri ile birlikte ulusal ve uluslararası bilimsel projeler üretmekte ve mevcut projelerini sürdürmektedir.” [M22].

Topluma Hizmet

Topluma hizmet, üniversitelerin bir diğer misyonudur. Üniversiteler topluma hizmet uygulama derslerinin yanı sıra çeşitli yollarla bu misyonunu yerine getirmektedir. ■ Tablo 5’te Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının topluma hizmet konusunda ifade ettiği misyonlar belirtilmiştir.

Eğitim Yönetimi alanında toplumun eğitim ihtiyacına yönelik bilgi üretme ($f=10$) en sık ifade edilen topluma hizmet

■ Tablo 4. Bilimsel araştırma temasına ilişkin varlık amaçları.

Bilimsel araştırma misyonuna ilişkin alt temalar	f
Alanda bilgi (yayın) üretme ve yayma	22
Bilimsel araştırma bilgi, beceri ve yaklaşımı kazandırma	17
Etik değerler benimsetme	7
Bilimsel faaliyetleri destekleme	5
Proje üretme	3
Toplam	54

misyonudur. Lisansüstü eğitim sayesinde vizyoner, girişimci ve yenilikçi bireyler ile toplumsal yapıyı geliştirme ($f=7$), eleştirel düşünebilen ($f=6$) ve toplumsal konulara duyarlı birey yetiştirme ($f=5$) toplumun yararına insan kaynağı yetiştirme ve geliştirmeye yönelik misyonlardır. Topluma yönelik yenilik ve iyileştirme önerileri geliştirmek suretiyle, toplumun refahını artırma ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlama ($f=5$) ise ülkenin gelişimine yönelik başka bir çabadır. Son olarak paydaşlar ile iş birliği ve etkileşimi güçlendirme ($f=4$) toplumsal düzeyde iş birliğine yönelik başka bir misyondur. Belirtilen alt temalara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmektedir:

- “Toplumun eğitim ibtiyaçlarına dönük faaliyetleri sürdürmek üzere çalışmalar yapmak” [M6]
- “... eleştirel bakış açısına sahip, kendini geliştiren bireyler yetiştirmektedir.” [M40]
- “... vizyoner, girişimci, yenilikçi, bilimsel ve mesleki etik değerleri içselleştirmiş ve davranışları ile ortaya koyan kurumsal ve bireysel liderler yetiştirmeyi hedefler.” [M42]
- “... öğrencilerin insana, topluma ve doğaya duyarlı, bilgiyi genel olarak toplumla paylaşan bireyler olarak yetiştirmelerine yardımcı olmak, toplumun eğitim ibtiyaçlarına dönük faaliyetleri sürdürmek üzere çalışmalar yapmaktır.” [M33]
- “yenilik ve iyileştirme önerilerinin geliştirilmesi; ... amaçlanmaktadır.” [M3]

■ Tablo 5. Topluma hizmet temasına ilişkin varlık amaçları.

Topluma hizmet misyonuna ilişkin alt temalar	f
Toplumun eğitim ihtiyacına yönelik bilgi üretme	10
Vizyoner, girişimci ve yenilikçi bireyler ile toplumsal yapıyı geliştirme	7
Eleştirel düşünebilen birey yetiştirme	6
Toplumsal konulara duyarlı birey yetiştirme	5
Toplumun refahını artırma ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlama	5
Paydaşlar ile iş birliği ve etkileşimi güçlendirme	4
Toplam	37

- “paydaşlarla üretilen bilginin politika ve uygulamalara yön vermesini temin edecek işbirliği ve ilişkiler geliştirmek,” [M19]
- “Ulusal ve evrensel değerler temelinde, toplumun eğitim düzeyinin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla; öğretim, araştırma ve toplum hizmetleri sunmak, eğitim yönetimi alanında üstün nitelikli bireyler yetiştirmek ve bu hizmet ve ürünleri toplumla paylaşmaktır.” [M22]
- “... toplumun refah seviyesi ve yaşam kalitesini arttırmaya katkı sunmaktır.” [M42]

Tartışma

Çeşitli gelişmeler sonucunda 1960’larda Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bölümünün kurulmasının ardından eğitim yönetimine ilişkin anabilim dallarının da üniversitelerde varlık kazandığı belirtilmektedir (Balci, 2008; Özdemir, 2018; Şişman ve Turan, 2004). Üniversitelerde, eğitim yönetimine ilişkin anabilim dalları için 2016 yılına kadar farklı isimlendirmeler kullanılmıştır. Bu isimlendirmeler “eğitim”, “yönetim”, “planlama”, “denetim”, “ekonomi”, “teftiş” gibi kelimelerin farklı varyasyonlarla bir araya getirilmesi ile oluşturulmaktaydı. Yükseköğretim Kurulu 2016 yılında Eğitim Fakültelerini yeniden yapılandırdı ve bu yapılanma içerisinde anabilim dalının ismi “Eğitim Yönetimi” olarak teklik ve netlik kazandı (Memurlar.net, 2016; Yükseköğretim Kurulu, 2016).

Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının misyon ifadeleri incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulunun 2016 yılındaki yeni yapılanmasına rağmen anabilim dallarına ilişkin halen farklı isimlendirmelerin olduğu görülmektedir. Bu durumun bir nedeni, eğitim yönetiminin Eğitim Fakültesi yapılanmasının dışında lisansüstü eğitim nedeni ile çeşitli enstitü yapılanmaları altında yer almasından kaynaklamasıdır. Çünkü Eğitim Yönetimi dışında farklı isimlendirmeler ile lisansüstü programlar bulunmaktadır. Farklı isimlendirmelere ilişkin bir diğer neden ise misyon ifadelerinin güncelliğini yitirme ihtimalidir. Bu bakımdan, misyon ifadelerinin güncelliği tartışmaya açık bir konudur.

Üniversite çatısı altında lisansüstü programlar sunan Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyonlarının; üniversitelerin ve lisansüstü eğitim-öğretimin misyonları ile örtüşmesi beklenmektedir. Bu noktada, dikey bir hiyerarşi bulunmaktadır. Bu nedenle, alt pozisyonda bulunan anabilim dalının, üst pozisyondaki yükseköğretimin amaçları ve mevzuatları doğrultusunda misyon belirlemesi doğal olmalıdır. Yükseköğretimin amaçları 2547 sayılı kanunun 4. Maddesinde eğitim-öğretim yolu ile insan yetiştirme, programlar aracılığı ile toplumun kalkınmasına katkıda bulunma ve bilimsel araştırmalarla evrensel gelişime katkı sağlama hususlarına vurgu yapılmaktadır. Aynı şekilde, lisansüstü eğitim

ve öğretim yönetmeliğinde tezsiz yüksek lisans, tezli yüksek lisans ve doktora programlarının amacı ayrı ayrı tanımlanmıştır:

- *Tezsiz yüksek lisans programı, öğrenciye mesleki konularda bilgi kazandırarak mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağına gösterir.* (Madde 11)
- *Tezli yüksek lisans programı öğrencinin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere erişme, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmasını sağlar.* (Madde 6)
- *Doktora programı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırır.* (Madde 15)

Araştırma sonucunda anabilim dalının misyonlarının eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve topluma hizmet boyutlarında varlık gösterdiği görülmektedir. Bu misyonlar, yukarıda belirtilen yükseköğretimin amaçları ile örtüşmektedir. Bununla birlikte, misyonların daha çok eğitim-öğretim boyutuna odaklandığı görülmektedir. Lisansüstü eğitim ve öğretimin amaçları kapsamında misyonların bilimsel araştırma ve özellikle topluma hizmet boyutunda yeterlilik durumu tartışmaya açıktır. “Kamu hizmeti” adı altında üniversitelerin topluma hizmet misyonları; üniversiteyi topluma yaklaştırma, toplumla kurulan bağları güçlendirme ve topluma doğrudan sağladığı faydaları kapsamaktadır (Toprakçı, İğci, Tokat ve Yücel, 2007). Bu noktada, misyon ifadelerinde lisansüstü eğitim ve öğretimin amaçları doğrultusunda, alanda bilimsel araştırma ve topluma hizmet misyonlarının yapılan vurgunun artırılması önem arz etmektedir.

Eğitim Yönetimi Anabilim Dalları misyon ifadelerinde özellikle eğitim kurumlarına yönetici ve denetici yetiştirme dikkat çeken misyonlar arasındadır. Bununla birlikte, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği’nde, adayların eğitim yönetimi alanında herhangi bir lisansüstü programdan mezun olma şartı aranmamaktadır. Bu noktada, yönetici ve denetici adaylarının programa başvurması kendi tercihlerine bırakılmaktadır. Bu bakımdan, ilgili misyonların uygulamada bir karşılığının olup olmadığı ise tartışmaya açık bir konudur. Bu durum yine eğitim yönetiminde teori ve uygulama arasındaki kopukluğu (Kısa, Badavan ve Houchens, 2020; Yılmaz, 2018) tartışmaya açmaktadır.

Eğitim yönetimi, toplumun eğitim ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bir uygulama alanı olmakla beraber eğitim örgütlerindeki yönetsel olguları anlamaya ve açıklamaya çalışan bir bilim alanıdır (Balci, 2008; Özdemir, 2018; Şişman ve Turan, 2004; Turan, 2004). Bu bağlamda, Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarının her iki alan için misyon ortaya koyması beklenmektedir. Çalışma sonucunda, uygulama ve bilimsel bağlamda anabilim dallarının misyonlara sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, anabilim dallarının bu misyonlarını her iki alan

için ayrı ayrı başlıklar altında tanımlaması, belirlenen misyonların neye hizmet ettiğinin açıkça ortaya koyulmasını sağlayacaktır. Böylelikle, alanın kimliğinin netleşmesine de yardımcı olması ön görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Eğitim bilimleri çatısı altında yer alan Eğitim Yönetimi Anabilim Dalları, Türkiye’de 1960’lardan itibaren gelişim göstermekle beraber genel yönetim ve eğitim bilimlerine kıyasla yeni bir disiplindir. Eğitim yönetimi alanının gelişiminde kimliğine ilişkin bir özgünlük ve özerklik sorununun olduğu görülmekle beraber (Özdemir, 2017; Takmak, 2019) alanda, kimlik bunalımından kaynaklı sorunların bulunduğu ve bu sorunların dikkate alınmadığı belirtilmektedir (Turan vd., 2016). Oysa Balcı (2008) alanın bağımsız, ayrı ve özerk bir disiplin olması yolunda, kendi ilke, kural, etik kod ve standartlarını belirleyerek eğitim yönetimi sorunlarını ele almasını ve araştırmasını dile getirmektedir.

Çalışmada, Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait misyonların, alanın kimliği bağlamında ortaya koyulması amaçlanmıştır. Misyon, örgütlerin ya da yapıların varlık sebebine işaret etmektedir (Altınkurt ve Yılmaz, 2011). Bu doğrultuda, misyon ifadeleri üzerinden eğitim yönetimi alanının “kim”liğine ve “ne”liğine yönelik varlık nedenlerine ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırma sonucunda, anabilim dallarına ilişkin misyonlar eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve topluma hizmet temaları altında sunulmuştur.

Çalışma kapsamında, alanın “kim”liğine ve “ne”liğine ışık tutabilecek misyon ifadeleri incelenmiştir. Alanın kimlik gelişimini olumsuz etkileyen unsurlar misyon ifadeleri bağlamında ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Böylelikle, eğitim yönetimi alanında verilen çabaların varlık nedenlerindeki sorunların çözümü, alanın daha sağlıklı bir kimlik geliştirmesine katkıda bulunabilir. Bu nedenle, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı misyon ifadelerinin aşağıdaki öneriler kapsamında gözden geçirilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

Misyon ifadeleri analiz edilirken, bazı ifadelerin cümle ve kelime düzeyinde birbiri ile aynı olduğu saptanmıştır. Bu durum, misyon ifadelerinin kimler tarafından nasıl belirlendiği sorusunu akla getirmektedir. Bu açıdan, misyonların belirlenmesinde ve ifade edilmesinde gerekli özen ve titizliğin sağlanması, Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarınca önem gösterilmesi gereken bir husustur.

Bir anabilim dalının ne olduğu ve ne ile uğraştığını öncelikle o anabilim dalının ismi göstermektedir. Bu kapsamda, ilgili anabilim dalının Yükseköğretim Kurulunun 2016 değişikliği göz önüne alarak “Eğitim Yönetimi” isminde karar kılması; tüm anabilim dalı ve lisansüstü programların bu isim çerçevesinde yapılması önerilmektedir. Aksi hale farklı isimlendir-

melerin kullanılması, kimlik karmaşasına da neden olmaktadır. Geline nokta, farklı isimlendirmelerin alanın kendine özgü bir kimlik oluşturmasını zorlaştırdığı düşünülmekte ve lisansüstü programların da anabilim dalı ismi gibi Eğitim Yönetiminde birleştirilmesi önerilmektedir.

Misyon ifadelerinin belirlenmesi için ön çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, sırasıyla Yükseköğretimin, lisansüstü eğitimin, eğitim bilimlerinin işlev ve misyonları incelenmelidir. Değişen bağlam ve paradigma karşısında özellikle eğitim yönetimi doktora programlarının amaç, içerik, öğretim yöntemi ve öğreticiler çerçevesinde gerekli niteliğe ulaştırılması (Balcı, 2011) için alanın kimliğine uygun şekilde özgün, güncel ve aynı zamanda uygulamada karşılığı bulunan misyonlar belirlenmelidir.

Misyonların belirlenmesi ve ifade edilmesi tek bir kişi tarafından değil, anabilim dallarında görev yapan tüm öğretim elemanlarının katkısı ile gerçekleştirilmelidir. Böyle bir özen ve titizlik içerisinde hazırlanan misyonların, alanın kimliğini daha sağlıklı bir şekilde geliştirmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca, Toprakçı ve Bakır’ın çalışmasında (2019) stratejik dokümanlar hazırlanırken ilgili diğer kurumlar ile iş birliği yapılması önerisi dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda, eğitim yönetimi alanının misyon belirleme sürecinde ilgili diğer kurumların stratejik planları, dokümanları incelenebilir ya da bu kurumlardan öneriler alınabilir.

Bu araştırma, Eğitim Yönetimi Anabilim Dallarına ait web sayfalarında yer alan misyon ifadeleri ile sınırlıdır. Gelecek araştırmalar ile anabilim dalında görev yapanlar akademisyenler üzerinden alanın misyonları detaylı olarak ele alınabilir. Ayrıca, alanda görev yapan akademisyenlerin alana ait benimstedikleri misyonlar ile kendi bireysel misyonlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi alanın ontolojik boyuttaki kimlik gelişimine ayrıca ışık tutabilir.

Yazar Katkıları / Author Contributions: MK: Fikir, tasarım, verilerin toplanması, veri analizi, bulguların yorumlanması, kaynak taraması, makalenin yazılması; MÖ: Fikir, tasarım, danışmanlık/denetleme, veri analizi, bulguların yorumlanması, eleştirel inceleme. / *MK: Project idea, conceiving and designing the study, data collection, data analysis, interpreting the results, literature search, writing the manuscript; MÖ: Project idea, conceiving and designing the study, study monitoring, data analysis, interpreting the results, critical reading and final check of the manuscript.*

Fon Desteği / Funding: Bu çalışma herhangi bir resmi, ticari ya da kar amacı gütmeyen organizasyondan fon desteği almamıştır. / *This work did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.*

Etik Standartlara Uygunluk / Compliance with Ethical Standards: Yazarlar bu makalede araştırma ve yayın etiğine bağlı kaldığını, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’na ve fikir ve sanat eserleri için geçerli telif hakları düzenlemelerine uyulduğunu ve herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını belirtmiştir. / *The authors stated that the standards regarding research and publication ethics, the Personal Data Protection Law and the copyright regulations applicable to intellectual and artistic works are complied with and there is no conflict of interest.*

Kaynaklar

- Akar, H. (2017). Durum çalışması. A. Saban, & A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri* içinde (2. baskı; s. 111–149). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akman, Y. (2019). Eğitim fakültelerinin misyonları üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 39–56.
- Altinkurt, Y., & Yılmaz, K. (2011). İlköğretim ve ortaöğretim okullarının vizyon, misyon ve değerleri ile ilgili bir çözümleme. *Akademik Bakış Dergisi*, 23, 1–15.
- Arabacı, İ. B., & Şener, G. (2014). Üniversitelerin misyon ifadelerinin tematik olarak incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 701–716.
- Ateş, A. (2016). Türkiye'deki limanların internet sitelerinde yer alan misyon ve vizyon beyanlarının verimlilik odaklı içerik analizi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 401–415.
- Aydın, A., Yılmaz, K., & Altinkurt, Y. (2013). Eğitim yönetiminde pozitif psikoloji. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1470–1490.
- Aytar, O., & Soylu, Ş. (2017). Türk bankacılık sektörünün misyon ve vizyon ifadelerine yönelik bir içerik analizi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 117–131.
- Balcı, A. (2008). Türkiye'de eğitim yönetiminin bilimleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54(54), 181–209.
- Balcı, A. (2011). Eğitim yönetiminin değişen bağlamı ve eğitim yönetimi programlarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 196–208.
- Becher, T., & Trowler, P. (2001). *Academic tribes and territories* (2nd ed). London: Open University Press.
- Boerema, A. J. (2006). An analysis of private school mission statements. *Peabody Journal of Education*, 81(1), 180–202.
- Chun, R., & Davies, G. (2001). E-reputation: The role of mission and vision statements in positioning strategy. *Journal of Brand Management*, 8(4), 315–333.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Çakır, R. (2016). Stratejik planlama süreci ve eğitim örgütlerinde stratejik planlama. *Karadeniz*, (30), 11–21.
- Darbi, W. P. K. (2012). Of mission and vision statements and their potential impact on employee behaviour and attitudes: The case of a public but profit-oriented tertiary institution. *International Journal of Business and Social Science*, 3(14), 95–109.
- David, M. E., David, F. R., & David, F. R. (2014). Mission statement theory and practice: A content analysis and new direction. *International Journal of Business, Marketing, & Decision Science*, 7(1), 95–110.
- Davis, J. H., Ruhe, J. A., Lee, M., & Rajadhyaksha, U. (2007). Mission possible: Do school mission statements work? *Journal of Business Ethics*, 70(1), 99–110.
- Dinçer, F. Ç. (Ed.). (2006). *Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve topluma hizmet işlevi çalışmaları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, yayın no: 200.
- Dörtüoğlu, İ. T. (2015). Misyon ifadeleri üzerinden pazarlama felsefelerinin keşfedilmesi: Capital 500 üzerine bir araştırma. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 11(44), 189–203.
- Dracup, K. (2004). Impact of faculty practice on an academic institution's mission and vision. *Nursing Outlook*, 52(4), 174–178.
- Emekli, M. (2019). *Türkiye'deki üniversitelerin misyon ve vizyon ifadelerinin tematik olarak incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Emen, N., Polat, G., & Küçükşüleymanoğlu, R. (2019). İmam-hatip liselelerinin misyon, vizyon ve değerler bağlamında karşılaştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 14–28.
- Erdem, A. R. (2013). Bilgi toplumunda üniversitenin değişen rolleri ve görevleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), 109–120.
- Erol, Y., & Kanbur, E. (2014). Misyon ve vizyon ifadelerine göre Türkiye'nin ilk 100 büyük şirketinin girişimcilik özellikleri. *Business and Economics Research Journal*, 5(3), 149–165.
- Eryılmaz, M. E., & Eryılmaz, F. (2016). Change emphasis in mission and vision statements of the first 1000 Turkish organizations: A content analysis. In A. Göksoy (Ed.), *Organizational change management strategies in modern business* (pp. 352–362). Pennsylvania, PA: IGI Global.
- Eşi, M. C. (2016). A theoretical analysis of the mission statement based on the axiological approach. *Management Dynamics in the Knowledge Economy*, 4(4), 553–570.
- Ireland, R. D., & Hirc, M. A. (1992). Mission statements: Importance, challenge, and recommendations for development. *Business Horizons*, 35(3), 34–42.
- Kılıç, M. (2010). Stratejik yönetim sürecinde değerler, vizyon ve misyon kavramları arasındaki ilişki. *Sosyoekonomi*, 13(2), 82–97.
- Kısa, N., Badavan, Y., & Houchens, G. (2020). Reasons for theory-practice gap in the field of educational administration. *Kastamonu Education Journal*, 28(4), 1629–1645.
- Küçükşüleymanoğlu, R. (2008). Stratejik planlama süreci. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 403–412.
- Latif, H., & Muslu, Ş. (2015). Türk işletmelerinin misyon ve vizyon kavramlarında anlam karmaşası. *İ. Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 26(78), 12–32.
- Memurlar.net (2016). *Eğitim fakülteleri böyle yapılandırılacak*. Erişim adresi <https://www.memurlar.net/haber/593472/egitim-fakulteleri-boyle-yapilandirilacak.html> (26 Kasım 2020).
- Miles, M., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. London: SAGE.
- Mills, G., & Gay, L. (2019). *Educational research: Competencies for analysis and application* (12th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson-Merrill Prentice Hall.
- Mullane, J. V. (2002). The mission statement is a strategic tool: When used properly. *Management Decision*, 40(5), 448–455.
- Muslu, Ş. (2014). Örgütlerde misyon ve vizyon kavramlarının önemi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(5), 150–171.
- Önemli, A. (2010). *Stratejik performans yönetim modeli olarak dengeli performans yönetimi ve hizmet sektöründe alan çalışması örnekleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Önen, V. (2017). Vizyon ve misyon ifadelerinin içerik analizi: Türk ve Avrupa havayolu işletmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(6), 1–15.
- Özdemir, G. (2011). Yükseköğretim kurumlarının stratejik planlarında yer alan vizyon ve misyon ifadelerinin analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 1869–1894.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323–343.
- Özdemir, M. (2013). Resmi genel liselerin eğitsel amaçlarının “misyon” cümlelerine dayalı olarak çözümlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 281–293.

- Özdemir, M. (2017). Eğitim yönetiminde epistemik bunalımın arkeolojisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(2), 281–304.
- Özdemir, M. (2018). *Eğitim yönetimi: Alanın temelleri ve çağdaş yönelimler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özmen, H. İ., Özmen, F., & Sakarya, Ş. (2015). Beş yılda ne değişti? Üniversitelerde stratejik planlama çalışmaları (misyon ve vizyon ekseninde karşılaştırmalı bir analiz). *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 8(2), 27–39.
- Papulova, Z. (2014). The significance of vision and mission development for enterprises in Slovak Republic. *Journal of Economics, Business and management*, 2(1), 12–16.
- Patton, M. Q. (2001). *Qualitative research & evaluation methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Rajasekar, J. (2013). A comparative analysis of mission statement content and readability. *Journal of Management Policy and Practice*, 14(6), 131–147.
- Ramazanoğlu, F. & Bahçeci, B. (2006). Örgütlerde vizyon ve misyon kavramı. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 5(1), 52–56.
- Sabuncuoğlu, A., & Gök, O. (2008). Büyük işletmelerin web sitelerinde yer alan misyon ve vizyon ifadelerinin pazar odaklılık açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 123–141.
- Sng, B. B. (2001). A critical discourse analysis of the mission statement of education in Singapore. Paper presented at the *AARE Annual Conference*, December 2–6, 2001, Fremantle, Australia.
- Stemler, S. E., Bebell, D., & Sonnabend, L. A. (2011). Using school mission statements for reflection and research. *Educational Administration Quarterly*, 47(2), 383–420.
- Şişman, M., & Turan, S. (2004). Eğitim yönetiminin gelişimi. Y. Özden (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* içinde (s. 99–146). Ankara: Pegem Akademi.
- Taiwo, A. A., Lawal, F. A., & Agwu, M. E. (2016). Vision and mission in organization: Myth or heuristic device? *The International Journal of Business & Management*, 4(3), 127–134.
- Takmak, H. (2019). Eğitim yönetiminin özgülleşme ve özerkleşme sorunu. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 113–126.
- Tatlı, M., & Üstün, F. (2018). BİST 100 endeksindeki firmaların misyon, vizyon, örgütsel değer ve stratejik amaçlarının içerik analizi. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 18–31.
- Toprakçı, E., & Bakır, D. (2019). Eğitim alanı açısından 10. kalkınma planı, 2018 yılı programı ve MEB stratejik planının uyumluluğunun incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(222), 103–126.
- Toprakçı, E., İğci G., Tokat, S., & Yücel, H. (2007). Türkiye'nin yükseköğretim stratejik planı (YÖK) ile üniversitelerin stratejik planlarının uyumluluğu. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* (s. 29–37), 5–7 Eylül 2007, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tokat.
- Toprakçı, E., Ölmez Ceylan, Ö., & Özözü, S. (2014). Milli Eğitim Bakanlığı ile diğer bakanlıkların stratejik planlarının uyumluluğu. *Sayıştay Dergisi*, (94), 97–114.
- Turan, S. (2004). Modernite ve postmodernite arasında bir insan bilimi olarak eğitim yönetimi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1–8.
- Turan, S. (2014). Ahlaki açıdan modern okulun açmazı: Eleştirel bir bakış. *Yeni Türkiye Dergisi*, 10(58), 246–252.
- Turan, S., Bektaş, F., Yalçın, M., & Armağan, Y. (2016). Eğitim yönetimi alanında bilgi üretim süreci: Eğitim yönetimi kongrelerinin rolü ve serüveni üzerine bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22(1), 81–108.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2020). *Türkçede batı kökenli kelimeler sözlüğü*. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (11 Mayıs 2020)
- Uğurluoğlu, Ö. (2011). Kamu ve özel hastane misyon ifadelerinin içerikleri bakımından karşılaştırılması. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi* 22(1), 49–62.
- Vandijck, D., Desmidt, S., & Buelens, M. (2007). Relevance of mission statements in Flemish not-for-profit healthcare organizations. *Journal of Nursing Management*, 15(2), 131–141.
- Yavuz, M., & Döven, M. S. (2018). Misyon ve vizyon ifadeleri kurumu ifade etmekte midir: Kamu hastane birlikleri örneği. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 67–100.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Genişletilmiş 10. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2016). Türkiye'de eğitim yönetimi alanındaki batı etkisi üzerine bir değerlendirme. K. Yılmaz (Ed.), *Eleştirel eğitim yönetimi yazıları* içinde (s. 65–114). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2018). Türkiye'deki eğitim yönetimi alanı ile ilgili çalışmalara eleştirel bir bakış. *International Journal of Human Sciences*, 15(1), 123–154.
- Yükseköğretim Kurulu (2016). *Öğretmen yetiştirme lisans programları*. Erişim adresi: https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf (31 Eylül 2020).
- Yükseköğretim Kurulu (2020). *Yükseköğretim Bilgi Sistemi Öğretim Elemanı İstatistikleri*. Erişim adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/> (9 Mart 2020).

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported (CC BY-NC-ND 4.0) Lisansı standartlarında; kaynak olarak gösterilmesi koşuluyla, ticari kullanım amacı ve içerik değişikliği dışında kalan tüm kullanım (gevrimici bağlantı verme, kopyalama, baskı alma, herhangi bir fiziksel ortamda çoğaltma ve dağıtma vb.) haklarıyla açık erişim olarak yayımlanmaktadır. / *This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported (CC BY-NC-ND 4.0) License, which permits non-commercial reuse, distribution and reproduction in any medium, without any changing, provided the original work is properly cited.*

Yayıncı Notu: Yayıncı kuruluş olarak Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) bu makalede ortaya konan görüşlere katılmak zorunda değildir; olası ticari ürün, marka ya da kuruluşlarla ilgili ifadelerin içerikte bulunması yayıncının onayladığı ve güvence verdiği anlamına gelmez. Yayıncının bilimsel ve yasal sorumlulukları yazar(lar)ına aittir. TÜBA, yayınlanan haritalar ve yazarların kurumsal bağlantıları ile ilgili yargı yetkisine ilişkin iddialar konusunda tarafsızdır. / **Publisher's Note:** The content of this publication does not necessarily reflect the views or policies of the publisher, nor does any mention of trade names, commercial products, or organizations imply endorsement by Turkish Academy of Sciences (TÜBA). Scientific and legal responsibilities of published manuscript belong to their author(s). TÜBA remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.